

Luts Kijkpunten

Kijkpunt 1: Balk Boterdorp

Als je door de dorpskern van Balk loopt, waan je je al snel een paar eeuwen terug in de tijd. Het fraaie raadhuis in renaissancestijl en de monumentale panden herinneren aan een rijke geschiedenis.

Balk is omstreeks het jaar 1300 ontstaan bij een houten balkbrug over de Luts, die toen niet veel meer was dan een waterloop. Nadat de rivier diverse keren was verbreed werd het een vaarroute voor het vervoer van boter en zuivel. Langs de oevers vestigden zich boterhandelaren. Vanaf de 16^e eeuw groeide Balk uit tot een centrum voor de boterhandel. Via de Luts werd boter en zuivel verscheept naar andere delen van Nederland, Engeland en Frankrijk. Dat legde de boterhandelaren geen windeieren. Ze bouwden pakhuizen met rijk versierde gevels. In de ornamenten werden botertonnen verwerkt. Hoe mooier het ornament, hoe rijker de boterhandelaar. In de 18^e eeuw bereikte de zuivelindustrie haar hoogtepunt. Daarna kwamen er steeds meer zuivelfabrieken en ging men over op de productie van kaas. In het jaar 2000 stopte de zuivelindustrie in Balk.

Kijkpunt 2: Klokkenstoel van Ruigahuizen

In de buurtschap Ruigahuizen is de klokkenstoel eenzaam achtergebleven op de begraafplaats. In de 15^e eeuw stond naast de klokkenstoel een kerk zonder toren. In die tijd konden de arme dorpen in deze omgeving zich nog wel een eenvoudig kerkje veroorloven, maar voor een toren met luidklok was niet genoeg geld. Bovendien was de kans groot dat de toren op de zachte veengrond zou verzakken. Een vrijstaande klokkentoren was daarom een goede oplossing.

In de 18^e eeuw werd de kerk van Ruigahuizen afgebroken en niet meer herbouwd. Later viel ook de klokkenstoel onder de sloophamer. Pas in 1956 kwam er een nieuwe klokkenstoel waarin de oude klok werd gehangen. Helaas werd de zuinig bewaarde klok in 1975 gestolen. Het exemplaar dat hier voor in de plaats kwam had een te vrolijke klank bij een begrafenis en werd toen vervangen door een zwaardere klok.

Kijkpunt 3: Landhuis Kippenburg

Het komt een beetje vreemd over. Een statig wit landhuis met de naam Kippenburg. De naam verwijst naar het plan van jonkheer Oncko van Swinderen die op zijn landgoed een kippenfokkerij wilde beginnen. De kippen brachten echter weinig geld in het laatje. Daarom verhuurde de jonkheer het landhuis als logement annex herberg. In een contract liet hij vastleggen dat in de herberg geen sterke drank mocht worden gedronken. Ondanks deze bepaling trok de taveerne veel bezoekers, vooral tijdens de jaarlijkse Wyldemerk.

In 1985 hield de uitspanning op te bestaan. Kippenburg werd gerestaureerd en in oude stijl hersteld. Wie van de historische sfeer wil genieten, kan het landhuis huren.

